

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti v Gorici na dom pošiljana:

vse leto 15 K
1/2 10
1/4 5

Posamično številke stanejo 10 vin.

„SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kazipot po Gorici in Gradščanskem“, „Kazipot po Ljubljani in kranjskih mestih“, dalje dvakrat v letu „Vozni red železnice, parnikov in poštne zvez“.

Naročnino sprejema upravnštvo v Gosposki ulici št. 7 I. nadst. v „Goriški Tiskarni“. A. Gabršček na naročila brez doplačila naročnine se ne oziramo. Oglasi in poslanice se računajo po Petiti-vrstah če tiskano 1-krat 16 v, 2-krat 14 v, 3-krat 12 v vsaka vrsta. Večkrat po dogodbi. Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 30 v vrsta. Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. popoldne. Upravnštvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v tiskarno. Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od »Soče« sak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gori v naših knjigarnah in teh-le tobakarnah: Schwarz v Soški ul., Jollersitz v Ninski ul., Ter. Leban na tekalšču s Verdi, Peter Krebelj v Kapucinski ulici, I. Bajt v pokopališčni ulici, I. Matiusi v ulici Formica, I. Hovaški v Korenski ulici št. 22; v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu dola Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabbič) tiska in zal.

Poglavje o naši mladini.

Nadaljujmo! — Klerikalci kvarijo mladino. Kdor je njihov, ta sme početi vse, kar se mu ljubi; svojim prizanašajo, odpustajo, kadar pa tak-le klerikalni razposajenec stori kaj strogo kaznjivega, ker skoči čez ojnico zapeljan vsled prizanašanja, ga proglasijo pa za liberalca. Klerikalci učijo mladino sovražstva. Lani meseca avgusta je bil v Mirnu sloveči krščanski bojevnik Terseglav iz Ljubljane, urednik „Mladosti“. Ta človek je učil „katoliško“ mladino, da mladinska organizacija bodi bojna organizacija, „slovenska krščanska mladina naj zagrebi življenje v svojim nasprotnikom, da jim sproti podere, kar se zidajo“. Se posebej je vzel učitelje na piko ter priporočil, naj onemogočijo delovanje učitelstva, katero se ne nahaja v klerikalnem taboru, z vsemi sredstvi. Ponavljamo, da je Terseglav urednik lista „Mladost“, namenjenga za katoliško mladino, ter pribijamo, da je on nekak vrhni voditelj mladeniškega gibanja na katoliški podlagi med Slovenci. Kdor mladino tako uči, ta jo kvari, ta jo zapeljuje v zločinstvo. Takega človeka bi se moralo zagrabit za vrat pa postaviti pred sodnike, da izrečejo nad njim ostro obsodbo. — Torej: kdor ni v klerikalnem taboru, ta je nasprotnik, kateremu treba zagreniti življenje, kateremu treba sproti podreti, kar se zida. Vsa sredstva so dovoljena. Tako zločinskih naukov še nismo čuli do Terseglavovega nastopa v Mirnu. Sedaj pa čujte in strmite! Naš nadškof in knez priporoča, naj razširjajo duhovniki mladeniški list „Mladost“, kateremu je duša — Terseglav! Pa kako je že učil nadškof? — „Društvo proti društvu, zborovanje proti zborovanju!“ — In ali ni nekaj strašnega, ako se pomisli, da živa odobravanje za svoje delovanje Terseglav v najvišjih duhovskih krogih? Mladina se da kmalu zapeljati, in res vidimo, kako počlo, kako nizko, kako nečloveško je počenjanje zapeljane „katoliške“ mladine! Zato pa je naša dolžnost, odtegniti jo vplivu

demoralizujoče klerikalne stranke ter jo vesti na prave poti omike in prosvete.

Mi učimo mladino spravljivosti, ljubezni, prizanašanja, mi jo učimo, naj občeje prijazno s klerikalci, mi jo hočemo olikati in omikati, da more dobro in imponujoče nastopiti sebi v čast in v korist našega naroda — klerikalci jo učijo pa skrajnega sovražstva. Tako, kakor je govoril Terseglav javno v Mirnu, govorijo klerikalni osrečevalci mladine po društvi, pri vinu v farovžih; tako zapeljujejo in kvarijo mladino. Kdo je ti, ki se drzne reči, da ni res?

Kadar pišejo klerikalci o mladini, ne pozabijo „gonje „Soče“ proti duhovščini“. Hinavci dvigajo svoje obraze proti nebu pa javkajo: „liberalna „Soča“ hujska mladino proti duhovščini“, zato pa je take žalostno po deželi, zato so prazne cerkve in polne krčme, zato ubogi duhovniki ne morejo nič storiti itd. Hinavci grdi, lažniki, obrekovalci. Vsa gonja je izmišljena, vsi „napadi“ na duhovščino pa izvirajo odtod, da se ljudstvo zgraža nad neduhovskim početjem politikajočih nunciev. Saj so vendar duhovniki v deželi, ki niso bili še nikdar „napadeni“ v „Soči“. Zakaj? Zato, ker živijo mirno ter se utikajo v politiko le toliko, kolikor morajo na ukaz nadškofijskega ordinarijata. Da pa naši dopisniki iz kmetijskih vrst, povdarjamo, kmetijskih vrst, pošteno ozehtajo nuncia, ki pretvarja vežo božjo v politično shodnico, imajo le prav. Taki kmetijski mladeniči in moške vršijo čisto delo. Takim ne bomo zapirali ust nikdar. — Neumna je tedev klerikalcev, da mi vstvarjamo nasprotje med mladino in duhovščino na deželi. Ako bi tudi hoteli kaj takega, bi ne bilo treba; kajti za tako nasprotje že znanjo poskrbeti politikujoči nunci sami. Kdor ni hitro z njimi, je „liberalec“. Kdor drvi slepo za njimi, je katoliški mož. Kar sami jih ločijo, potem začne napadanje od klerikalne strani, napredujaki se branijo — na kar začno klerikalci vpiti, da so oni napadeni, žaljeni in tako naprej. — Nunci naj mirujejo, živijo z ljudstvom, kakor se spodobi, pa bodo takoj prenehali vsi „napadi“ v javnosti. Dokler bo pa tako rogoviljenje po deželi, kakor je sedaj, pa ni treba

misliti, da se jim bo puščalo proste roke, da boče počeli prav, kar baš hočejo. Odpor je neobhodno potreben, bramba mora biti, pa če pobožnjaki se toliko solza prelijejo radi „napadov“. — Pa pride še.

Naš „Narodni dom“.

(Odgovor „Gorici“).

Na drugem mestu odgovarjam „Gorici“ na vprašanja, ki mi jih je baje stavila že večkrat, pa sem jih prezrl. Zaradi tega je postala stara klepetulja zelo „korajzna“, brusi zlobni jezik in sika svojo strupeno žolč proti meni, da bi omazala moje ime v očeh tistih, ki me dovolj ne poznajo. Da potolčem stari grešnici ošabne rožičke, ji za spremembo odgovarjam, da bo zadoščeno njeni radovednosti:

Prvo vprašanje se glasi tako:

„L. 1895. je prinesla „Soča“ to-le notico: „Narodni dom“ v Gorici. Nabrani denar se vlaga v „Goriško ljudsko posojilnico“. A. Gabršček da 300 gld. To-liko za začetek! Naprej!“

Kie je tistih obljubljenih 300 gld.? Zares, splačalo se je, brskati po starih letnikih „Soče“ ter izvleči na dan danes brezpredmetno notico o starih hrepenenjih po „Narodnem domu“. Odgovor na neumno vprašanje v „Gorici“ je vendar prav kratek! Tistih 300 gld. se je porabilo za . . . zidanje „Narodnega doma“. Ali boljše: „Narodnega doma“ ni, ga tudi nikdar ne bo, ker je postal nepotreben, zato tudi Gabrščekovih 300 gld. ni bilo potreba. Ako bi se pa bilo zares nabiralo za kak „Narodni dom“ v Gorici in tudi zidalo ga, tedaj bi bil Gabršček gotovo prvi med prvimi odšel obljubljenih 300 gld., kakor je storil ob neštetihi prilikah. — Zakaj ni ponatisnila „Gorica“ kakih drugih izkazov iz „Soče“, n. pr. moje izdatne darove o novem letu in o drugih prilikah, ko so imeli prav enak vsposod-

bujevalni namen, kakor takrat za „Narodni dom“? Šel sem vselej z dobrim vzgledom naprej, pa naj sem se sam še tako trdo boril za obstanek!

S tem bi bil prav za prav lahko sklenil svoj odgovor na blazno, brezmiselnost, zato pa toliko bolj zlobno vprašanje Gregorčičevega lista. Ali ker noče „Gorica“ zadnje čase begati zlasti mlajšo generacijo, ki gleda v Gorici na svoje oči le sedanjost, a ne pozna muk in težav polupretkele dobe, naj sledi v dopolnilo kratka sličica tistega prekrasnega napredka, ki je odpravil potrebo „Narodnega doma“ v Gorici.

Zakaj so še l. 1895., toraj komaj 13 let nazaj, govorili rodoljubi o „Narodnem domu“, ki naj bi se gradil v Gorici na ramenu požrtvovalnega ljudstva?

Naš mlajši rod, ki se greje na soncu sedanje slovenske pozicije v Gorici, nima niti pojma, kako težke čase smo živeli Slovenci še v letih 1890. in dalje. Na ulicah je bilo nevarno slovenski govoriti; zmerjanje, napadi, inzult . . . to je bila vsakdanja pesem. Slovenci nismo bili vpoštevani — nikjer. Ne sodne, ne politične, ne druge državne oblasti niso z nami uradovala slovenski. V Gorici so nas poznali le tam, kjer je bilo treba plačati, drugače smo bili prezirani, zaničevani, potiskani v kote. Trgovine in obrti skoro nikake, vse so požrli naši . . . zasamovalci. Edino „Čitalnica“ je imela za silo dostojne prostore pod laško streho. „Goriška ljudska posojilnica“ je uradovala parkrat na teden v prostoru za skladišče. Drugače Slovenci nismo imeli kraja, kjer bi se mogli pokazati, zbirati. „Slovenska miza“ v nemški restavraciji pod laško streho „pri treh kronah“ je bila edina reprezentantinja vsega našega „slovenstva“, pa še ta miza se ni upala slovensko govoriti s plačilnim natakarjem; popoldne je govorila v kavarni „Evropa“ laški, le zvečer pri „zvezdi“ se je svobodno razvijala ta ljuba slovenska priprostost. Žalostni časi!

Kaj čuda, ako se je našla tu pa tam kaka slovenska družica, ki je zasanjarila

Dvajset let pozneje.

Nadaljevanje

„Treh mušketirjev“.

Francoški pisal:

ALEXANDRE DUMAS.

(Dalje.)

»Osem lahko oboroženih jezdecov naju zasleduje. Če prideva do Compiègne, se vstaviva v Paon — Couronné; gostilničar je naš prijatelj.

— To je vsaj nekaj gotovega, pravi Athos, in v enem ali drugem slučaju bova vedela, kako imava ravnati. Pojdiva torej v Paon — Couronné.

— Da, pravi Aramis; toda če hočeva priti tja, se morata najina konja malo oddahniti; čisto zmučena sta.

Aramis je govoril resnico. Pri prvi krčmi sta se torej vstavila. Dala sta konjema po dve meri v vinu namočenega ovsa, jima privoščila tri ure počitka ter se potem zopet odpravila na pot. Tudi sama sta bila vsa zbita od utrujenosti, toda upanje ju je držalo pokoncu.

Šest ur pozneje sta dospela v Compiègne ter vprašala po hotelu Paon — Couronné. Pokazali so jima tablo, na kateri je bil naslikan bog Pan s krono na glavi.

Prijatelja sta stopila s konj, ne da bi se dalje brigala za pomen slike, ki bi jo bil Aramis v kakem drugem času zelo kritikoval. Našla sta vrlaga gostil-

ničarja, plešastega in trebušnatoga kakor kitajska opica, katerega sta vprašala, če ni prenočeval več ali manj časa dveh plemičev, ki so jih zasledovali lahko oboroženi konjiki. Gostilničar je šel, ne da bi kaj odgovoril, k neki omari ter poiskal v njej polovico zlomljenega rapirja.

— Ali poznate to? je vprašal.

Athos se ozre samo enkrat v jeklo ter odvrne:

— To je d'Artagnanov meč.

— Last velikega ali malega?

— Malega, odvrne Athos.

— Že vidim, da sta prijatelja onih gospodov.

— No torej, kaj se jima je pripetilo?

— Prišla sta z zasopljenima konjema na moje dvorišče, in predno sta utegnila zapreti velika vrata, je pridirjalo za njima osem lahko oboroženih konjikov, ki so ju zasledovali.

— Osem! pravi Aramis; to se mi zdi zelo čudno, da sta se dala d'Artagnan in Porthos, dva taka junaka, prijeti osmim možem!

— Da, da, gospod, in onih osem jezdecov ne bi bilo nič opravilo, ko ne bi bili nabrali v mestu dvajsetorice vojakov polka Royal-Italien, ki je v tem mestu v garniziji; tako pa sta bila vajina prijatelja doslovno obkoljena od prevelikega števila.

— Prijeta! pravi Athos; in se li ve, zakaj?

— Ne, gospod; odvedli so ju takoj, in nista mi utegnila ničesar povedati; samo ko so že odšli, sem našel kos tega meča na bojišču, kjer sem pomagal spraviti dva mrtva in pet ali šest ranjenih.

— In njima se ni nič zgodilo? vpraša Aramis.

— Ne, gospod, mislim, da nič.

— No, to je vendar še malo tolažje, pravi Aramis.

In veste li, kam so ju peljali? vpraša Athos.

— Proti Louvres-u.

— Pustiva Blaisoisu in Grimanda tukaj, pravi Athos, vrneta so jutri s konjema v Pariz, zakaj danes nista več za ježo, midva se pa peljiva s pošto.

— Prav, peljiva se s pošto, pravi Aramis.

Poslala sta iskat konje. Med tem časom sta naglo pokosila, ko bi v Louvres-u kaj zvedela, sta hotela nadaljevati svojo pot.

Dospela sta v Louvres. Samo ena gostilna je bila tu. Dobival se je tu dober liker, ki je še danes na glasu in se je že takrat tam izdeloval.

— Vstaviva se tu, pravi Athos, d'Artagnan gotovo ni zamudil te prilike, ne zaradi tega, da je pil liker, temveč zato, da nama pusti kak znak.

Vstopila sta ter poklicala dva kozarca likerja na mizo prednje sobe, kakor sta ga morala poklicati tudi d'Artagnan in Porthos. Miza, kjer se je pilo navadno, je bila pokrita s cinasto pločo. Na tej ploči so bile zapisane z ostrino močne igle sledeče črke: »Sueil, D«.

— V Rueilu sta! pravi Aramis, ki je prvi zapazil ta napis.

— Torej pojdiva v Rueil, odvrne Athos.

— S tem se pogrezneva v volkovo žrelo, pravi Aramis.

— Ko bi bil jaz prijatelj Jonasov, kakor sem prijatelj d'Artagnanov, pravi Athos, bi bil šel za njim v trebuh morskega soma, in vi bi storili ravno tako, kakor jaz, Aramis.

o . . . »Narodnem domu«, kjer bi se Slovenci zbirali, navduševali, in kjer bi delali čast slovenskemu imenu! »Narodni domi« so bili prišli v modo; na ta način edino se je umevalo odpomoči vsem možnim potrebam: gledališka dvorana, prostori za »Čitalnico«, »Sokol« druga društva, dostojna gostilna, kavarna itd. — Pa z nabiranjem darov naj bi si bili zidali tak dom tudi mi goriški Slovenci! Parkrat so neke družbe tudi nabrale nekaj goldinarjev, vložile v posojilnico (— neka malenkost je tam menda še danes!) — in tudi jaz sem l. 1895. hotel podpreti tako rodoljubno namero z vsodobudilno notico in obljubo 300 gdl. — Samo kak lump se more norčevati iz takratne dobre volje in plemenite namere, — to pa toliko bolj, ker mora pač vedeti vsak goriški Slovenec, da je postal — Bogu hvala! — »Narodni dom« v Gorici nepotreben v veliki, če ne v največji meri prav po — mojem delu!

Ne jeden »Narodni dom«, kjer se bomo koncentrovali, kjer bo združeno vse, kar je naše, drugod pa nas nikjer ne bo, marveč ven po Gorici raztezimo svoje pridne in podjetne roke, cela Gorica bodi naš — »Narodni dom«! To je bilo moje geslo, katero sem označeval vselej in povsod. Imenovali so me vtopista in sanjača, — ali moje nade me niso doslej še nikdar varale, zato sem ponosen, da morem pokazati mlajšemu rodu vspeh za vspehom in da morem veselo vsklikniti: Hvala bogu, da nismo zidali v Gorici »Narodnega doma« po vzgledu v nekaterih drugih krajih . . . z darovi in dolgovi, v nesrečno koncentracijo vsega narodnega in družabnega življenja! V Gorici smo bili pametnejši, zato naš sedanji vsestranski napredek!!

Že l. 1892. sem drezal sodelavce v načelstvu »Goriške ljudske posojilnice« da bi kupili nasproti ljudskemu vrtu ob realki stavbišče in obe hiši proti ulici Morelli, — dobili bi bili lahko tudi svet, kjer je danes »Cooperativa«, vse to takrat še za razmeroma nizko ceno. Ali podjetnosti ni bilo nikake . . . moje prizadevanje je ostalo brez vspeha. — Ko se nam je pozneje nudila prilika, da bi dobili v svojo posest hišo in vrt, kjer sta zdaj »Šolski dom in »Gregorčičev dom«, ni dr. Anton Gregorčič mignil niti z mezinom. Jaz sem zasebnim potom preskrbel denar, dr. Tuma je oskrbel pogodbo. — Vsakdo se more še spominjati, da sem vodil jaz vso agitacijo za slovensko šolstvo in poznejši »Šolski dom«. Ko smo zidali poslopje »Šolski dom«, nam je hotel Gregorčič graditi — kurnik, ki bi nam bil le v sramoto in škodo. S pritiskom smo dosegli, da je prišel v Gorico prof. Hraske in nam napravil lepe načrte. — Zdaj se košati tam dr. Gregorčič in zlorabi posvočene prostore »Š. d.« v svoje strankarske namene.

L. 1899. smo kupili sedanjo hišo »Goriške ljudske posojilnice«. To je bila dobra kupčija! Zbudil in izvršil sem jo jaz

sam, dasi je bilo precej nasprotovanja. — Dobili smo »Trgovski dom«, prešel je v slovenske roke hotel Südbahn, — posebne važnosti za naše družabno življenje je hotel Jelen, za naša društva pa »Društveni dom« v ulici sv. Ivana, kjer je zdaj 6 narodnih društev, med temi glasbena šola in vzorna dijaška kuhinja; tam je bila letos dograjena tudi Sokolovna.

Vprašam: Kaj bibili goriški Slovenci brez teh poslopij in podjetij? Še pred malo leti nismo imeli niti jednega dostojnega zbirališča, boljše restavracije z vrtom in dvorano, nismo imeli ničesa, s čimer bi se mogli ponašati, kar bi bilo viden znak našega obstanka v Gorici, naše gospodarske in socialne pozicije, — danes pa smo Slovenci nad Italijani. Danes bi nam bil le v napotje vsak — »Narodni dom«.

Vse to imamo goriški Slovenci brez slehernega nabiranja, nikogar ni nič bolelo, ko je zrastle tolik napredek na rodoviti slovenski njivi. In ako se tudi ne obrestuje vse tako, kakor bi naračunil kak filister s svinčnikom v roki, nikdo ne dobi sivih las vsled tega! — Le »Gorica« cvili in hujskari, ker njena deviza od nekdanj je: »naj ljudi vzame vse, kar ni v klerikalnih krempljih!« —

Menim, da bo ta pesem o »Narodnem domu« zadoščala v odgovor na neslanosti Gregorčičevega trobila.

A. Gabršček.

Moll-ov Seidlitz-prašek

je za na želodec trpeče neprekosljivo sredstvo katero ima prednost pred vsemi drugimi dražilnimi čistili, kroglicami in grenčicami.

Cena orig. škatlje K 2.—

Ponarejanje se sodnijsko zasleduje.

Moll-ovo Franc. žganje in sol

za ribanje života. — Bolečine olajšujejo in okrepujejo staroznano sredstvo proti trganju in prehlajenju vsake vrste.

Orig. steklenica K 1.90

Na prodaj po vseh lekarnah in mirodilnicah. Glavna lekarna A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, I. Tuchauben 9.

Zaloga v Gorici v lekarnah: G. Cristofaletti, A. Gironcoli.

DOPISI.

Iz komenskega okraja.

Komen, 2. svečana. — Na želodec je ostala »Gorica« pogreta jed in ni bilo drugega sredstva, nego seveda izrigati, kar ne more najkosmatejši želodec prebaviti. In rigala je dne 1. t. m. v 10. št. XI. letnika svoje starosti iz rodu starosturjarjev. Te bo nasledek je bil izkaz trt, ki ga je požela »Gorica« skoro pred jednim letom. Kakor razumevam, strašna je tudi bol, ki objemlje debelo gospodo, da je bila radi obrekovanja pred c. k. okrožno sodnijo v Gorici obsojena. Nekaj je tudi zadalo k rani, da je »Soča« na njih troške obelodanila dobesedno celo razzodbo. Kako se torej pred svojo čedo

opravičiti? Drugače ne, nego najbolje pogrevati, kar se prej ni dalo prebaviti. Nisem želel, ko sem tožil »Gorico« in »Primorski List«, škode Bajtu in Bavčarju, ampak hotel sem, dati priliko duhovni gospodi, onim svetim možem, da stopijo pred sodnike in dokažejo, kaka usta imajo. Ali zbal so se in skrili, ker niso mogli dokazati resničnosti svojih trditve. Dana je bila obsojenim klerikalcem lepa prilika pred c. k. okrožno sodnijo dokazati, da sem se jaz okoristil z državnimi trtami, a tega niso storili, ker — niso mogli!

Prosim, še dalje vse izkaze, pa pogosto ponatisnjavati in z njimi krmiti skromne backe!

Da kmetje dobivajo zastoj ali po znizani ceni od vlade trte, to ni še nobena vladina dobrota, ampak njena dolžnost! Ravno iz tega razloga nisem samo tega izkaza spisal, ki ga »Gorica« z dne 1. t. m. pogreva, ampak še mnogim, mnogim kmetom, ki so se name obrnili. Ako nisem komu spisal, sem pa priporočal. Moj namen je, da se vinogradništvo pri nas čim prej dvigne, kar je deslej kolikor toliko tudi pripomoglo; da se pri nas more kmet vzdržati pri sedanjih okolščinah in tudi »biro« odrajtovati duhovni gospodi, najde edini vir v vinogradništvu in živinoreji.

Pozivljam, naj se mi dokaže, da sem se jaz okoristil z eno samo vladno trto.

Josip Štrekelj.

Iz goriške okolice.

Iz Bilj. — (Odprto pismo). Neznani dopisnik si je vsodil pisati v št. 5. »Delavskega Lista«, da podružica N. D. O. v Biljah propada, in da sam predsednik zaostaja v plačevanju prispevkov.

Ker se dopisnik drzne tako brezobzirno napasti mojo osebo, zahtevam, naj mi javno dokaže, da ne plačujem redno prispevkov; ker pa tega ne more narediti, ga smatram za lažnivca in nesramnega obrekovalca. Če je pa mož, naj pride z imenom na dan. Ali se morda sramuje javnosti?

Janko Peric, predsednik podr. N. D. O. v Biljah.

Iz Št. Petra. — Izvedeli smo, da bo naš postajenačelnik premeščen ter da pride na njegovo mesto neki zagrizeni nemčur Mayer. Kaj ima ta opraviti med nami? Protestujemo, da se na naši lokalni železnici, kjer je opravka skoro izključno le s Slovenci, nastavi takega nemškega človeka. (i. prof. Berbuč, ki imate v upravi Vipavske železnice besedo, kaj pravite k temu?)

Iz Mirna. — Za Sokola v Mirnu je daroval g. Andrej Jakl K 20.—. Živel! — Ko bi le dobili mnogo posnemovalcev! — Na zdar!

Domače vesti.

Darovi za »Dijaško kuhinjo«. — Dne 17. prosinca 1909. v gostilni Marušiča v Solkanu poravnani konflikt je naklonil K 5.20. — Starček priplesal na I. plan. plesu v Trg. domu v Gorici K 24.40. G. Katarina Lasič nabrala v Rentah K 5.58. — Neimenovana

št. 1. donesek za januar K 1.22 — Pet. Brumat iz Št. Petra daroval K 9.80. — Na račun mesečnine je prišlo K 50.20 in 80 kg sirkove moke. — Živeli darovalci!

Za družbo sv. Cirila in Metoda se je nabralo v veseli družbi v gostilni g. Josipa Šuligoja v Pevni K 3.14. Hvala!

Po pesmi »Na klančku« zbrala vrla družba v krčmi g. Franca Gravnerja v Oslavju dne 1. svečana 4 K za družbo sv. Cirila in Metoda.

Umrli je včeraj popoldne ob 2. gosp. Ivan Bajt, krojaški mojster in znan organist; bil je tudi odgovorni urednik »Primorskega lista«. Pogreb bo jutri popoldne ob 4. iz hiše žalosti na Placuti. Naj počiva v miru!

Zadnje predavanje v dvorani »pri zlatem Jelenu« je bilo dobro obiskano. Nad 100 ljudij je poslušalo temeljito snov »Seksuelno higijeno«, katero je predaval: dr. Dereani. Prihodnje predavanje bo 10. t. m. in sicer nadaljevanje.

Nepotrebne skrbi si delata Tuma in Gregorčič v uprav ginjaivosti složnosti. Danes zabavška Tuma, kakor je včeraj slišal Gregorčiča, jutri pa bo prežvekoval Gregorčič današnje Tumove otrobi. Oba obdelujeta veliko vprašanje: ali je še pri življenju narodno-napredna stranka ali je že žalostno poginila? Katera stranka je zmaga pri radnjih volitvah? Kaj bi bilo z napredno stranko brez agrarcev itd.!

Same nepotrebne skrbi! Napredno seme, zasejano v široke vrste narodove, ne vsalne, tudi tisto ne, ki je padlo v — agrarno zemljo. Bodo pač napredni agrarci, kakor imamo napredne delavce, trgovce, obrtnike itd. Protiklerikalni so — in to je s političkega gledišča glavno vprašanje. Da se pa vsak stan sam organizuje, da hoče sam dajati prave svojemu stanovskemu delu, to je le prav, to tudi razbremenjuje ravno našo stranko. Zato bo narodno-napredna stranka le podpirala vsa taka stremljenja, zato podpira zdaj tudi razvoj — narodne delavske organizacije. — Toda v težnjah za modernim napredkom človeštva, v stremljenju po enotnem svetovnem naziranju ne bo razlike med nami, ki tičemo skupaj. Tu se vselej pokaže napredno mišljenje in stremljenje v vsej svoji mogočnosti brez ozira na stanovske organizacije, ki včasih narekujejo ob tej ali oni priliki drugačno taktiko.

Narodno-napredna stranka bo le razbremenjena v izvrševanju svojega obsežnega programa, ako se enkrat dobro organizujeta — agrarna stranka in narodna delavska organizacija. Dve najtežji vprašanji sprejmo na svoje rame tisti, ki se jih najbolj živo dotičeta. N. n. stranki ostane le še — dobrohotna podpora ostalih naprednih življenj. Le želeli bi, da obe označeni organizaciji preideta čim prej do pozitivnega dela. — Zato naj se dr. Tuma in Gregorčič le pomirita: mi že znamo prav ceniti take in enake pojave. Narodno-napredna stranka pa ne izgine nikdar, ker ne sloni na dogmah, s katerimi stoji in pade. Njen edini neporušni temelj je »narodna«, — ali ker je »napredna«, more sprejeti v

(Dalje v prilogi.)

— Dragi moj grof, zdi se mi, da me imate za boljega nego sem v resnici. Ko bi bil sam, ne vem, bi li šel tako neprevidno v Rueil, toda kamor greste vi, pojdem jaz.

Najela sta torej konje ter odšla proti Rueilu. Athos je dal Aramisu nevede najboljši svet, katerega je bilo mogoče dati. Poslanci parlamenta so bili ravno kar došli v Rueil k onim glasovitim konferencam, ki so imele trajati tri tedne ter privedi slednjič do onega šepavega miru, vsled katerega je bil princ potem zaprt. Od strani Parižanov se je bilo nabralo v Rueilu vse polno advokatov, predsednikov, svetnikov in raznovrstnih škricov, od strani dvora pa polno plemičev, častnikov in stražnikov; in tako se je človek med to mešanico lahko gibal čisto nepoznan, če je hotel. Sploh pa je bilo sklenjeno med konferencami premirje, in zapreti v tem trenutku dva plemiča, tudi ko bi bila prva voditeljja fronderjev, to bi se reklo kršiti mednarodno pravo.

Prijatelja sta mislila, da se vsi ljudje bavijo z mislimi, ki so mučile nju. Pomešavala sta se med gruče, mislé, da bosta čula kako besedo o d'Artagnanu in Porthosu; a vsakdo je mislil le na članke in pravke. Athos je bil za to, da gresta naravnost k ministru.

— Prijatelj, mu je ugovarjal Aramis to, kar pravite, je sicer zelo lepo, toda pomnite, da je najina varnost odvisna od tega, da ne vedó za naju. Če se dava na ta ali oni način spoznati, naju pri tej priči vtaknejo k najinima prijateljema v kako globoko luknjo, od koder naju sam vrag ne spravi ven. Skušajva ju najti s preudarkom, ne na tak način. Kakor sva

za trdno zvedela v Louvresu, sta bila prijeta v Compiègne ter odvedena v Rueil, ko sta prišla v Rueil, ju je kardinal izprašal ter ju po tem izprašanju ali obdržal pri sebi ali pa poslal v Saint-Germain. V Bastilli ju ni, zakaj Bastilla je v rokah fronderjev in tam ukazuje Brousselov sin. Mrtva tudi nista, ker d'Artagnanova smrt bi se bila raznesla. Porthos pa se mi ni več, kakor Bog, dasi ni tako potrpežljiv. Ne obupaj! Četajva in ostaniva v Rueilu; toda kaj vam? prebledeli ste!

— Spomnil sem se, pravi Athos skoro s tresočim se glasom, da je dal napraviti Richelieu na gradu v Rueilu grozno podzemeljsko klet za tajne umore...

— O, le ne boj se, pravi Aramis: Richelieu je bil plemič, po rodu nam enak, po mestu, ki ga je zavzemal, nad nami. Znal je, kakor kralj, zgrabiti največje izmed nas za glavo, da se je ta zmajala nad ramami. Toda Mazarin je pešant, ki nas more prijeti k večjemu za vratnik, kakor kak strelec. Torej le pomirite se, prijatelj; jaz pravim še vedno, da sta d'Artagnan in Porthos v Rueilu, da živita in sicer dobro živita.

— Vkljub temu bi morala doseči od koadjutorja pooblastilo, da se vdeleživa konferenc in tako bi prišla v Rueil, pravi Athos.

— Z vsemi temi grdimi škrici! le pomislite, prijatelj! in kaj mislite, da bi se tu le količkaj razpravljalo o prostosti d'Artagnanovi in Porthosovi? Ne, jaz mislim, da morava iskati kako drugo sredstvo.

— No, prav! pravi Athos; jaz ostajam pri prvotni ideji; jaz ne poznam boljšega sredstva, nego delati odkrito in pošteno. Pojdem — ne k Mazarinu,

temveč h kraljici, ter ji porečem: Milostljiva gospa, dajte nam nazaj naša služabnika in prijatelja!

Aramis zmaja z glavo, rekoč: — To bi bilo skrajno sredstvo, katero vedno lahko vporabite, Athos; toda ubogajte me, rabite ga le v skrajni sili: za to bo vedno čas. Do tedaj pa nadaljujva svoje poizvedovanje.

Poizvedovala sta torej dalje ter toliko povpraševala, govorila pod tisoči najrazličnejših in najbistroumnejših pretvez s toliko ljudmi, da sta slednjič našla nekega konjika, ki jima je priznal, da je bil vdeležen pri oni eskorti, ki je pripeljala d'Artagnana in Porthosa iz Compiègne v Rueil. Da nista našla tega konjika, bi ne bila niti vedela, če sta prijatelja res prišla v Rueil.

Athosu pa je vedno in vedno prihajala misel, da bi šel h kraljici.

— Kdor hoče h kraljici, mu je odgovarjal Aramis, mora najprej h kardinalu, in kakor hitro sva pri kardinalu — pomnite, kaj vam pravim, Athos: takoj bova združena z najinima prijateljema, a ne na tak način, kakor želiva. Ta način združitve pa mi prav malo ugaja, povem vam odkrito. Delajva prosta, in delala bova dobro in hitro.

— Jaz pojdem h kraljici, odvrne Athos.

— Prav, prijatelj; če ste sklenili, da naredite to neumnost, potem vas prosim, da mi poveste to dan poprej.

— Čemu pa?

— Ker porabim to priliko, da napravim neki obisk v Parizu.

— Pri kom?

svoj program vselej vsak pozitiven uspeh moderne vede in filozofije: ona koraka z duhom časa — naprej! Zato — naprej! Mi vemo, da so naše vrste čedalje večje in večje!

Planinski ples v Gorici je nad vse pričakovano krasno vspel. Pri tej priliki si šteje odsek za prireditelja tega plesa v svojo prijetno dolžnost, da se najpriistnejše zahvali vsem onim, ki so šli odseku dobrohotno na roko in ga vsestransko podpirali z besedo in dejanjem, z dobrimi nasveti in z vztrajno agitacijo. Pred vsem se je zahvaliti slavni Trg. obrtni zadruzi, Čitalnici in Prosveti, ki so deloma brezplačno, deloma pōznizani ceni prepuščili svoje prostore za prireditev plesa. Zahvaljuje se posebej še tuk. p. n. trg. tvrdkam, tako g. Jos. Medvedu, ki je aranžiral in omogočil nastop „Trentarjev“ in poskrbel za ureditev in postrežbo v „Gregorčičevi koči“, potem gg. Iv. Drufovki, Ant. Korenu, Al. Zajcu in kavarni Central, ki so se istotako radi odzvali povabilu za sodelovanje. Posebna zahvala gre tudi našim p. n. damam, ki so sodelovale že v pripravah za ples in se pri plesu v kočah z verno trudile s prodajo cvetlic itd. Zahvaljuje se odsek nadalje gospej gostilničarki hotela „Südbahn“ za oskrbo restavracije v Dantejevi jami. Zahvalo je pa dolžan odsek tudi tukajšnjim listom za reklamne notice pred plesom in posebej še slavnemu uredništvu „Soča“ in „Gazzettino“ za laskovo oceno o prireditvi sami.

Zanimanje in navdušenje za planinsko stvar, ki se je ob tej priliki v toliki meri opazovalo, naj bi ostalo še naprej tako živo in naj bi privabilo mnogo novih članov Soški podružnici našega prepotrebne Slov. Plan. Društva, počasne plačnike pa naj bi opomnilo, da si je treba za leto 1909 omisliti novih izkaznic. Prispevki letnih 6 K (oziroma za prvo leto 8 K) se lahko pošiljajo ali naravnost na podružnico v Tolmin ali pa na zastopnika v Gorici na prof. Jakoba Zupančiča. — Pri vstopnini so dali v korist S. Gregorčičeve koče na Krnu preplačila sledeti gg.: dr. Ilmar. Tuma 20 K, prof. Ferd. Seidl 16 K, Al. Zajec 10 K, And. Jakl 10 K, dr. Drag. Treo 6 K, župan Fr. Furlani iz Prvačine 4 K, Dr. Gregorčič 3 K, M. Černežič 4 K, dr. Ernst Dereani 2 K, Leop. Toroš, velepos. v Medani 1 K in Lud. Stricelj iz Ljubljane 1 K. Vsem darovalcem in podpornikom se izreka najtoplejša zahvala.

Odsek Soške podružnice S. P. D.

K imenovanju novih dveh predsednikov na višji in na nižnji sodnji v Trstu je napisala „Edinost“ članek: „Kdor se zadnji smeje“, kjer čitamo med drugim:

„Italijanske novine morajo molčati. Mi pa opetujemo z zadovoljstvom: zmagala je pravica! Na vrlinah in obilju vseh potrebnih kvalifikacij imenovanih dveh predsednikov za ti dve visoki mesti ne sme dvomiti nikdo. Ali na tem ne dvomijo niti sami Italijani. Oni obzlušujejo le grenko in grozno resnico, da je ljudij, kakor sta Jakopič in Milovčič, v naših vrstah še v obilju, pa bodo po potrebi izvrstni upravitelji na odgovornih mestih. Naši Italijani žive samo od spominov prošlosti, jedino od fantazij za bodočnost. Na sedanost, na realne razmere naših dni, oni pozabljajo. Potem pa doživljajo razočaranja za razočaranja. — Prav jim bodi! Druga tudi niso zaslužili. Mi hočemo pozabiti to prliko, da opozorimo naš mladi uradniški naraščaj na najsigurnejo pot, ki vodi do uspehov, kakor smo jih že več zabeležili. Ne bodite bahati, ne ponašajte se nikdar, da ste se že vse naučili. Posebno pa naj vas ne poodoli misei, da je tudi v Primorju napočil čas zmage našega naroda. Da, nastopa ta čas za nas, ali ne po milosti tuj, ampak vsled vrlin in vstrajnega dela naših starejših. Oni niso govorili kakor bahati Italijani: dovolj nam je, ako znamo en jezik, tu v svoji hiši! Ne, bili so marljivi, učili so se tudi ital. in bili so uzornim tudi Italijanom samim. Takov naj bo tudi naš mladi naraščaj: vsestranski naobrazeni, da bodo učitelji njim, ki jih iz zavisti nazivljajo analfabete in divjake! In potem se ne bo treba bati: pravica se bo morala vršiti vrljub vsemu: kriku naših — nekdanjih krciteljev!“

Družinski večer obrtnikov in trgovcev, ki se je vršil dne 30. jan. t. l., se je obnesel v vsakem oziru povoljno. — Udeležba je bila mnogoštevilna. Vseščini odsek se tem potom zahvaljuje vsem onim, ki so bodisi poslali ali osebnje preplačali vstopnino.

Čisti dobiček, ki se porabi za udovinsko in sirotinsko ustanovo trg. in obrtnega društva v Gorici, je znašal K 77.46.

Nekaj odgovora „Gorici“. — Vsled nesramnih napadov „Gorice“ na našo T. o. z. sem moral izjemoma vendarle zopet vzeti v roke ta nečedni časnikarski nestvor, da sem ji dal zaslužno lekcijo. Pri tej priliki sem pač hotel ali nehoté čital tudi udriharije po moji osebi, kar me je zavedlo v polemiko. Jaz čitam „Gorico“ jako redko. V uredništvu sem dal nalog, naj mi predložijo „Gorico“ le tedaj, kadar čutijo neobhodno potrebo, da jaz sam udarim hudobce. To se zgodi prav redko. Zato tudi nisem čital raznih klobasarij, katere je nagromadila „Gorica“. To sodim po zadnjih treh številkah.

Ker pa je „Gorica“ silno radovedna stara klepetulja in poprašuje celo po rečeh, ki nje prav nič ne skrbijo, jej rad postrežem. Na njena vprašanja naj sledi zaslužen odgovor.

„Gorica“ je radovedna o investicijah T. o. z. in Goriške ljudske posojilnice. — Kar se tiče T. o. z., je dobila zaslužen odgovor v četrtkovi številki. — G. lj. p. pa ima danes hišo v Gosposki ulici in Katnikovo hišo „Pri Lizi“ v Kapucinski ulici. — Hišo v Gosposki ulici lahko proda kedarkoli hoče, ne v svojo škodo. To stori le tedaj, ako stopi G. lj. p. v našem agresivnem gospodarskem boju zopet za korak naprej, pustivši hišo v Gosposki ulici narodnim rokam. Vse skup ne stane 112.000 K, kar je vredno med brati. Stavimo glavo, da bo „Gorica“ še zabavljala, ako se G. lj. p. iznebi tega posestva celó z malim dobičkom! — Zdaj je pa v skrbi za investovano glavnico!

„Gorica“ skrbi tudi, kaj je s „pokojniskim zalogom T. in o. društva za vdove in sirote“, — ter hoče od mene odgovor! Zakaj od mene? Saj dobi lahko odgovor v pisarni T. o. društva! — Vem, kam pes tace molit! Sama hudobija in škodoželjnost vspodbuja „Gorico“, da bi netila prepir za oslovo senco! — Ako je T. o. z. v l. 1904. likvidovala dolg T. o. društva iz knjižice, ki jo je imela v shrambi, je storila za enkrat prav. Društvo je več let spalo, a dolg je bilo treba spraviti iz knjig! T. o. z. je to storila svojevoljno iz zalog, kateri je po večini tudi sama zložila. — T. o. društvo se je pozneje oživilo! T. o. zadruga podpira to društvo s prav izdatnim mesečnim prispevkom. In ako pride kdaj do resnega dela, da se bo skrbelo za pokojninski zalog, tedaj bo tudi T. o. zadruga tista, ki položi marsikak izdaten obulus na oltar dobrodelnosti. Zato naj se le nikdo ne razburja po nepotrebnem in naj ne skazuje najgrše nehvaležnosti — največjemu dobrotniku „Gorica“ pa naj se kar skrije s svojo nesramno škodoželjnostjo in naj si prihrani vprašanja o rečeh, ki nje prav nič ne brigajo!

„Gorica“ hoče zopet vedeti, koliko plačujem „in contanti“ za stanovanje, prodajalnice, tiskarno, knjigovoznišico in uredništvo. — Čudovita radovednost! Kdaj je še „Gorica“ razodela, koliko plačuje Gregorčič „Šolskemu domu“ za tiskarno, uredništvo itd.? Koliko plačujejo dr. Pavletič, dr. Dermastia v hišah klerikalnih zavodov? Kdaj smo mi po vsem tem vprašali? — Dasi je ostudna taka gonja, vendar sem jaz že dal točen odgovor. Vsak prostor sem pridobil jaz za večjo najemščino nego je istočasno ponudil kdo drugi! Da bi me pa kdo danes rad preganjal iz teh prostorov tudi z večjo najemščino, je mogoče, — ali mene to ne moti. Povedal sem tudi, da plačujem n. pr. za stanovanje 1300 K, kar je več nego dovolj. Pozval sem tudi „Gorico“, naj pošlje tistega „ugle dneva rodoljuba“, ki bi ponudil — „veliko več“, pa ga doslej še ni poslala. Jaz sem imel in še imam na razpolago za 1500 K celo vilo z vrto, stanovanje pa večje in lepše nego je moje. — Tudi to še ne zadošča „Gorici“, ako sem povedal, da sem si zagotovil vse prostore za večjo najemščino nego so plačevali predniki in istočasni ponudniki! Kaj še hoče? In kaj „Gorico“ vse to briga?! — Da plačujem za „Jelena“ 4900 K več nego drugi ponudniki in da je z mojim plačilom glavnica obrestovana, — to je „Gorica“ sprejela molče na znanje! Prej je jaykala in pomilovala bivšega najemnika, stokala je o zgubah itd., danes pa se že boji, da bi jaz tam česa ne zaslužil. Zdaj poprašuje, koliko mi nese izkoriščanje „narodne ideje“, kar je seveda tudi — „Jelena“. Prej je strašila z mizerijo in zgubami, zdaj je je pa strah, da bi jaz tu preveč ne „izkoriščal narodne ideje“! — In s takimi podlostmi polni svoje predale „katoliški“ list! Tako polemiko uvaja!

A. G--k.

15. december 1900. — Usodepolni dan! Takrat je bila sklenjena med dr. Gregorčičem in dr. Pajerjem tista nesrečna zveza, po kateri je bil zlezal don Antonio iz pete kurije v državni zbor kot deputato friulano in katera je prinesla goriškim Slovincem neizmerno škodo. Dr. Gregorčič je dolgo časa molčal, potem tajil, sedaj pa je začel... priznati. Dr. Gregorčič pravi, da je bil res 15. dec. 1900 pri Pajerju, ter da je govoril z njim o delovanju dež. zbora. Seveda, saj prav dež. zbora se je dotikala zveza! 15. dec. 1900. je vedel natančno dr. Gr., koliko voilnih mož bo zanj 3. jan. 1901., na dan volitve poslanca. Vedel je, da ga čaka poraz na slovenski strani, zato si je poiskal pomoč pri dr. Pajerju in jo tudi našel. Težko jo plačuje naše ljudstvo. — Če pojde tako naprej, prizna počasi dr. P. popolnoma odkrito tisto nesrečno zvezo!

Vseščina „Slov. bralnega in podpornega društva v Gorici“ se je vršila na Svečnico ob precejšnji udeležbi od strani našega narodnega delavstva, pogrešali pa smo naše razumnostvo. — Pevske točke: „Petelinčkova ženitev“, „Zrinski Frankopani“ in „Nos“ so očarale občinstvo. Posebno pa „Nos“ je kar elektriziral vse in moral se je ponavljati. Tudi nastop pevcev z nosovi in čepicami je ugajal občinstvu. Mimika pri „Nosu“ je bila kar najboljša.

Po pevskih točkah se je razvila jako živahna prosta zabava, ki je trajala do 1/23 zjutraj. „Slov. bral. in podporno društvo v Gorici“ uživa res simpatije celega meščanstva, toda take prireditve zahtevajo ne le simpatijo, pač pa tudi podporo in ako se uvažuje še blag namen, ki ga ima društvo, potem je tudi dolžnost vseh, da isto podpirajo.

Novačenja. — C. kr. namestništvo je z razglasom od 30. pr. m. priobčilo načrt, po katerem se bo v posamičnih okrajih vršilo novačenje in sicer v naši deželi: v Gradišči 3. in 4. marca; v Krmini 1. in 2. marca; Gorici (okolica) 1., 2., 3., 4., 5. in 6. marca; Gorici (mesto) 5. in 6. marca; Ajdovščini 8. in 9. marca; Kanalu 11. in 12. marca; Tolminu 19. in 20. aprila; Cerknem 17. aprila; Kobaridu 22. aprila; Bovecu 24. aprila; Komnu 29. in 30. aprila; Sežani 26. in 27. aprila; Trzinu 20. in 22. marca; Červinjanu 24., 26., 27. in 29. marca.

Dvoboj se je imel vršiti med dr. Ahilom Venierjem, deželnim poslancem, in A. Orsetijem, ravnateljem klerikalnega laškega denarnega zavoda „Banca Friulana“. Prišlo pa je do pomirjenja. V Vidmu je bil napisan zapisnik o poravnavi. Do tako ostrega spora je prišlo radi polemike v „L'Eco“ in „Corriere“. — Zastopnika Venierjeva sta bila dr. Pinavčig in župan Bombig. Na račun župana Jurija padajo radi tega razne ne preveč laskave opazke. Goriški Ahil je zadovoljen, da ne bo treba sukati bridkega meča, najslabše pa je za Orsetije, ki je odpuščen iz službe; tako slabega katoličana, ki se spušta v dvoboj, nočejo več pri „Furlanski banki“.

Oba jednako huda. — Dr. Gregorčič in dr. Tuma sta čudovito huda gospoda. Dr. Gregorčiča jezi tisto grdo očitjanje o zvezi s Pajerjem: Take zveze ni pa je ni, ponavlja Gregorčič, ponavlja prav pogostoma, da bi tako zatrl črva, ki mu kljuje po kosmati vesti od zore do mraka, od mraka od dne. Včasih se sveti mož radi te zveze raztogoti in takrat pravi: slepar, lažnik, falot je tisti, ki trdi to zvezo ter goni očitalca pred porotnike, češ, tožba naj se napravi in pred porotniki naj se dokaže „nesramna, lažnjiva trditev“. — Dr. Tuma pa jezi očitjanje o fiksfakovstvu. On ni fiksfakovec pa ni, ampak naravni procesi se vršijo v njem, in ti so ga privedli v socialno demokracijo. Visoki gospod sodrug sme druge zaničevati v javnosti, vse sme delati z njimi, ali Bog varuj, če njemu kdo kaj reče. Če se kdo brani proti njegovi objestnosti, če mu pove kako britko, pa resnično, v brk, joj, to je hud ta gospod. Članke proti g. Gabr. je zaključil z veliko jezo in grozno: če se kje vidiva, se vidiva pred porotniki. Rdeči gromovnik je govoril in Gabrščeku so se hlače tresle. — Oba gospoda dohtarja, črni in rdeči, sta jednako huda. Da bi jima le ne škodovalo! Gabrščeku njune dvignjene pesti ne škodujejo nič.

Šesta lekarna v Gorici se otvori na Tekališču Fr. Jos.; dovoljenje je dobil farmacevt Liberi.

Zdravniški kazino v Gorici priredi v Trg. Domu ples dne 13. t. m.

Nazaveščnuga dečka 13 let, je našel neki Jak. Lutman blizu „Bajte“ na poti proti Ajševici. Prinesel ga je v goriško bolnišnico, kjer se je pokazalo, da je deček pil preveč vina. Šel je na sprehod v družbi dveh drugih; prišlo jim je na misel, da bi šli pit pa so se opili; zadostuje malo močnega vina, da je tak otrok opit. Padel je in obležal na cesti. Kje sta bila tovariša? — Gospodinje, prepovedujte učencem piti!

„Beštje“ slika dolenjetrebuški gospod župni upravitelj Sok. Spravil je k sebi nekaj ljudi ter jim naslikal „beštje“. Dolgo časa je slikal, ko je bila „beštja“ dokončana, je pa rekel: Glejte, ljubi moji kristjani, ta „beštja“ je liberalizem, in zmagovito se je ozrl okoli. Ješ, ješ, naš gospod je slikar, se sile sploščijo navzoče, ješ, ješ, kakšnega „kunšnega“ gospoda imamo! Backi se sedaj oborožujejo s koli in krampi ter iščejo, kje bi našli to „beštjo“, da jo ubijejo. Neki neramni liberalcec je rekel, da je ta „beštja“ najmanj tako dolga, kakor je dolg častiti g. Sok, drugi brezverski liberalcec, katerega že drži hudič z jednim krémpljem, pa se je drznil reči, da je ta „beštja“ najmanj tako dolga, kakor je dolga velikonočna spoved tercijalke pri Soku. Ta je pogubljen. — Sok je razlagal tudi nerazumljive besede. Menda je razložil tudi „transfiguracijo“!! A?!

Slovensko delavsko stavbeno društvo „Svoj dom“ vabi v soboto dne 6. t. m. ob 8. uri zvečer k „Jelenu“ vse one, ki žele kupiti stavbišča, da si jih izberejo.

O trlah pišeta zopet oba farovška lista. G. poslanec Strekelj priobčuje dopis o trtah, na kateri opozarjamo. — Klerikalci so si že enkrat ožgali prste ob kraških trtah, sedaj si jih zopet ožgo lažniki in obrekovalci!

Gromovnikom proti plesu. — Iz hrvatskih listov doznavamo, da so priredili madjarski katoliki v Budimpešti dne 5. t. m., to je v petek — katoliški bal. Protektorat nad tem balom so imeli protektorji: nadvojvoda Friderik Josip, nadvojvodinja Marija in Izabela ter več dostojanstvenikov (škofov, prelato, kanonikov in župnikov), ki so tudi s priličnimi denarnimi prispevki obdarili odbor tega bala.

Se en slučaj. Te dni se je vršil na Dunaju običajni ples „mesta dunajskega“, ki ga prireja občina, ki jej stoji na čelu — generasissimus krščanskih socialcev dr. Lueger!! Plesa so se seveda udeležile vse krščansko-socialne kapecitete.

Dr. Lueger in krščanski somišljeniki smejo prirediti ples, ne da bi se temu protivilo njihovo versko mišljenje; pri nas Slovincih pa naj bi bilo to neodpusten greh, ker zavaja v nemoralo.

Debela klerikalna laž. — Klerikalci se kažejo velike sovražnike našemu delavstvu, ker pomagajo s Tumovci vred farbat javnost glede Nar. delavske organizacije. V nodeljo je bil lep shod, ki se je vršil v redu, „Gorica“ in „Prim. list“ pa lažeta, da je bil ta shod razbit. — Gregorčič in Tuma se objemata!

Elite-koncert sester Aranyi bo v ponedeljek zvečer ob 8. v gledališki dvorani.

Radi delomora, izvršenega 26. jan. t. l., so zap. li 22-letno Ursulo Zuppl iz Čamplunga v Furlaniji.

Izpred sodnje. — Jernej Rojec iz Dornberga je bil obtožen, da je prišel v hišo k Antonu Vižintinu, kateri je mučil njegovega sina, ter ga nekaj nabil. Pred sodnijo je bil Rojec obtožbe oproščen; ker se ni dalo dokazati hudobnega namena.

Razžaljenja voličanstva je bil obtožen Josip Lorencon iz Cerovega, češ, da je v Makucovi gostilni v Gor. Cerovem ob priliki, ko se je govorilo o vojaških manevrih ter o povrnitvi škode, katero vzročajo, razžalil cesarja. Sodnija mu je prisodila 2 meseca težke ječe s postom in trdim ležiščem vsak mesec.

Tatvine biciklja je bil obtožen 20-letni Anton Resnik iz Celja. Policija v Gorici ga je prišla, ker so jej je zdelo, da ima mož bicikelj, ki ni njegov. Dognalo se je, da je bil bicikelj ukraden Antonu Špacapanu v Ozeljanu. Da bi mu prešlo poželjenje po tujih bicikljih, ga je posadila sodnija za 3 mesece v težko ječo s postom vsak mesec.

Mina je eksplodirala ter ranila delavca Jos. Stirna in Antona Obljubka iz Kojščanske županije. To se je zgodilo pri delu blizu Kojškega. Prvi je ranjen na levi roki, drugi na desni nogi. Oba zdravijo sedaj usmiljeni bratje v Gorici.

Sokolova maskarada. — Opozarja se na veliko Sokolovo maskarado „Na severnem tečaju“. Ekspedicija je že pripravljena, polno je raznih prijav — pa kaj še le pride!

V pretepu je bil ranjen 19 letni Filip Lisjak iz Šmarji. Pripeljali so ga v bolnišnico v Gorico, kjer so ga operirali.

Zlat prstan se je našel. Kdor ga je izgubil, naj se oglasi pri Antonu Rejcu, slugi „Goriške ljudske posojilnice“.

Izgubljeno — najdeno. — Neko mrlo svoto kronični št. našli učenki Mozečičevi na Tek 1 štu Frana Jos. — Kdor jih pogreša, naj se zgleda v pisarni Mozečič, ulica Mattioli št. 7.

Morana. — Za uničenje stenice rabi se navadno različne kisline, katere ne samo da so skrajno nezdružive in smrdeče in nevarne, a kar je glavno pokvarijo vse, kar pride v dotik s tako kislino.

Od pomoči vsem tem nedostatom, je edino možno, ako se uporablja v omejenih svrha „Morano“, kemično pripravljeno tekočino popolnoma neškodljivo zdravju v vsakem obziru, ima prijeten vonj in nikakor ne oškoduje niti mobilije niti tkanin, za kar je tembolj priporočljiva.

Odprti lekarni. — Jutri popoldne bosta odprti v Gorici lekarni Pontoni-Kürner. V teh dveh lekarnah bo tudi ponočna služba v času od 7. do 14. t. m.

Kinematograf v Centralu vzbuja zmiraj veliko zanimanje radi svojih res krasnih in originalnih slik. Občinstvo pa naj pridno zahaja k predstavam, kjer vidi mnogo poučnega.

Lisnica. — Raznim gg. dopisnikom: Porabimo prihodnjic, kar je rabljivega.

Trgovskega razpisa sprejme knjigarna A. Gabršček v Trgovskem domu. Deček mora biti Slovenec, stanovati v Gorici in znati običajne jezike. Kdor je dovršil nekaj razredov srednjih šol, ima prednost. Učenec se izuči tudi za knjigotržca.

„N. D. O.“ — strah dr. Tume.

I.

Med slovenskim delavstvom je pričelo zdravo gibanje — stanovske organizacije na narodni podlagi. Naše delavstvo noče biti le za štafazo Nemcem in Lahom, noče držati svojih krepkih hrbtov, po katerih bi le tuji življi prišli do nadvlade na zemlji slovenski. Pod krinko socijalne demokracije so Lahii na stotine slovenskih delavcev odtegnili slovenski družbi in delu za bodočnost sebi in vsemu narodu. Od Slovencev so zahtevali, da so internacionalni, sami pa so bili ob vsaki priliki nestrpni narodni šovinisti. »Fora i schavi!« so kričali po Trstu, a tudi v Gorici so jih videli, kako so nosili baklje in lampijone ob demonstracijah proti Slovincem.

In iz vrst žaljenih delavskih src je zadonel klic: Slovenski delavci, organizujmo se samostojno, ostanimo pa narodni, zvesti sinovi in hčere naše skupne matere. V Trstu je dosegla »Narodna delavska organizacija« že prekrasne vpehe, ki so bili v dober in vspodbudilen izgled delavcem v Ljubljani, — pa tudi pri nas na Goriškem. Že iz Trsta sem se je vstanovilo več podružnic v goriški okolici (Bilje, Ajdovščina itd.).

Ali ni naravno, da so se zganili tudi naši delavci v Gorici? Tudi oni se hočejo vredno pridružiti svojim že organizovanim bratom v Trstu, Ljubljani, Pulju, Ajdovščini in naši okolici. Zato sklicujejo v Gorici najprej shode na raznih krajih mesta, da pridobé vse slovenske tovariše za idealno lepo — »narodno delavsko organizacijo«. Kmalu bodo končana vsa pripravljalna dela, na kar bo sledila pravilna ustanovitev in ž njo — delo v korist naših delavskih slojev in naše skupne narodne stvari v Gorici.

Naravno je, da mora vsak rodoljuben Slovenec le pozdraviti tako zdravo gibanje med našim delavstvom. Saj organizirano delavstvo na strogo narodni podlagi pomnoži našo narodno vojsko za vsako silo in potrebo, za pravično obrambo ali opravičen naskok. Zato je z veseljem pozdravilo to gibanje tudi narodno časopisje, — in tudi »Soča« ni zaostala. Žalotno bi bilo, ako bi »Soča« prezirala take velevažne pojave. — Naravno je isto tako, da se zanimajo za to organizacijo tudi narodni delodajalci, trgovci in obrtniki. Tudi nje zanima, kaj delajo njihovi delavci in kakšen duh vlada med

njimi. Zato je vsak naroden delodajalec le vesel, ako se tudi njegovi delavci pridružijo takemu edino pravemu gibanju, — in le naravno je, ako hoče vsakdo podpirati — narodno delavsko organizacijo. Nekdo je v »Soči« celo priobčil par člančkov v korist »N. D. O.«, ali bolje: že več rodoljubov zunaj vredništva se je oglasilo in povedalo — svoje mnenje.

Najnovejši sodrug dr. Tuma se je silno prestrašil že vsled teh prvih pojavov N. D. O. — zbal se je za šibko stebelce svoje strančice, in razposlal je že dve okrožnici, jedno delavstvu, drugo pa »trgovcem, obrtnikom in delodajalcem na Goriškem«, v katerih pa ne vé nič pametnega povedati. Udriharia po moji osebi je alfa in omega vse njegove mokraške učenosti. Pričetek je neumna laž, konec pa bedasta grožnja.

Kaj neki bi dr. Tuma počel, ako bi ne imel mene, da zliha na mojo glavo svojo žolč, — kajti strašno je hud, ker je moral postati — socijalni demokrat, namesto da bi bil državni poslanec te ničvredne narodno-napredne stranke. — Na čelo svoji okrožnici je postavil laž, da jaz snujem »N. D. O.« v Gorici in po Goriškem, ker potrebujem delavce-volilce in pa za — poulične demonstracije. — Dr. Tuma meni, da so naši ljudje tudi klerikalni backi, ki nimajo svoje glave na vratu. Saj dancs vendar vé vsakdo, kdor ni tepec, odkod je došlo gibanje za N. D. O. — in da je med našimi delavci samimi dovolj mož, ki so z dušo in srcem vneti za svoj narod. — Jaz nimam za vse tako gibanje druge zasluge nego to, kolikor je delavstvo narodno vsled mojega dosedanjega dela v Gorici, in pa to, da mi je N. D. O. simpatična in jo hočem po svojih močeh podpirati. — Kako pridem torej do te časti, da me vsled tega dr. Tuma psuje po slovenskih letakih iz laške tiskarne? Dr. Tuma si prisvaja za-se vse pravice, on je smel kar čez noč postati socijalni demokrat, on — bogati advokat se vriva delavskim slojem za voditelja ter pljuje na vse, kar ga je doslej dobro redilo, — jaz pa ne bi smel ničesa storiti za razvoj N. D. O.?

Počasi po klanci, sodrug dr. Tuma! stopili ste na plano in streljate drzno in brezobrazno na vse strani, zato pričakujte, da bodo letele pušice tudi na Vas. Vi edini te spravili socijalno-demokratsko delavstvo v najhujše zagate in v nasprotstva, katerih mu ni bilo nikdar potreba. Za vse zle posledice boste odgovorni Vi, — in ne bo dolgo, ko Vas bodo delavci še proklinjali.

To je uvod. Prihodnjic dobite odgovor na otrobi in smešne grožnje v obeh letakih.

A. Gabršček.

(Dalje pride.)

Zveza narodnih društev.

Braino in pevsko društvo v Črnicah vabi k veselici, katero priredi v prostorih gospe Slamčič v nedeljo dne 7. februarja 1909.

V nedeljo bo, kakor že omenjeno, veselica v Črnicah. To društvo se je komaj v zadnjem času vzbudilo k intenzivnejšemu delovanju in nedeljska veselica bo pokazala, s kako unemo so se poprijeli domačini društva. Da se tako društvo podpre tudi materijelno, se pričakuje mnogo občinstva. V nedeljo v Črnicah!

»Čitalnica« v Kobaridu prirede konstimirani ples v hotelu pri pošti dne 14. svečana t. l. Začetek ob 9. zvečer. Vstopnina za gospode 2 K. —

Narodno-izobraževalno društvo v Ločniku bo imelo jutri svoj redni letni občni zbor z navadnim vspešnim.

Čitalnica na Grahovem vabi k plesnemu venčku s šaljivo pošto, kateri priredi v gostilni pri Rutarju v nedeljo, dne 14. svečana t. l. Začetek ob 3. uri popoldne. Svira: sokolska godba iz Prvačine. Vstopnina: za člane 1 K, za nečlane 1-60 vin. K obilni udeležbi vabi najljubnejše odbor.

Trgovsko-obrtno in gospodarske vesti.

Imenovanje. — Za konceptnega praktikanta pri trgovski in obrtni zbornici je imenovan dr. Anton Grusovin.

Predsednikom trgovsko in obrtno zbornice je izvoljen J. Venuti, podpredsednikom J. Mulitsch.

Odlikovan slovenski čebelar. — Na mednarodni čebelarski razstavi v Dunajskem Novem mestu je bil odlikovan čebelar Janez Strgar iz Bitenja pri Bohinjski Bistrici z veliko srebrno ogrsko dr. kolajno, s srebrno kolajno čebelarske zveze in častnim darilom.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva „MERKUR“ v Ljubljani. — V službo se sprejme: 2 knjigovodji in korespondent, 1 potnik, 2 kontrolista, 11 pomočnikov mešane stroke, 3 pomočniki manufakturne stroke, 2 pomočnika modne in galant. stroke, 4 kontrolistinj, 4 blagajničarke, 4 prodajalke.

Službe iščejo: 2 knjigovodji in korespondent, 2 kontrolista, 18 pomočnikov mešane stroke, 4 pomočniki manufakturne stroke, 2 pomočnika modne in galant. stroke, 8 kontrolistinj, 6 blagajničark, 12 prodajalk.

Posredovalnica posluje za delodajalce popolnoma brezplačno, za delojemalce proti mali odškodnini.

Milo v korist družbe sv. Cirila in Metode izdeluje in prodaja naša »Goriška tovarna mila« vsled posebne pogodbe z vodstvom družbe v Ljubljani. — Milo je docela enako »Schichtu«; na jedni strani sti podobi sv. C. in M., na drugi pa je — ko za s solncem, posebna znamka naše tovarne. — Milo je izborne kakovosti in ceno konkurenčna.

Zahtevajte povsod: milo družbe sv. C. in M.

V železniških delavnicah v Ljubljani bo uposlenih s početka okoli 1000 delavcev. — O obljudjenih železniških delavnicah v Gorici ni ne duha ne sluha!

Na Balkanu.

Da bi imela Avstrija še kaj dolgo časa toliko vojaštva v Bosni in Hercegovini, kakor sedaj, da bi mogla držati v šahu Srbijo in Črnogoro, na to ni misliti, ker so troški neznosni. Mogoče da se bo zahtevalo od Srbije in Črnogore garancije za mir, ali pa nastopi skrajno kritična situacija, iz katere se more izcimiti vojna. — Ruski anarhist Leonidas Ezofov, katerega so prijeli, ker je na sumu, da je hotel izvršiti atentat na srbskega kralja Petra, je priznal, da je prišel v Belgrad z ruskim nadporočnikom Pečnevom, da stopi v četo prostovoljcev. Pečnov mu je dal denar in načrt za atentat, pa se je vse razkrilo. — Srbsko vojno ministerstvo je poklicalo pod orožje vse vojske-novake iz lanskega leta ter še druge. — Srbija ostaja pri zahtevi, da se jej ima izročiti kos zemlje, kateri bi Srbijo vezal s Črnogoro ter z Adrijanskim morjem. — Doslej je zahtevalo srbsko vojno ministerstvo od skupščine vsega skupaj 33 milijonov in 500 tisoč dinarjev. Sedaj zahteva še 3 milijone dinarjev.

Iz Moskve poročajo, da je ruska vlada prepovedala srbskemu konzulatu, sprejemati prijave ruskih prostovoljcev.

Politični pregled.

Poslanska zbornica. — Posl. Hribar je imel obsirnejši govor, v katerem je rekel, da so še drugi narodi poleg Čehov, ki hočejo priti do narodnih pravic. Izrekel se je za okrožne vlade na Koroškem in Štajerskem kakor na Češkem. Vlada naj pokaže dobro voljo tudi za Slovence na Koroškem in Štajerskem, zahteval je nadsodnijo v Ljubljani ter končno zahteval od vlade okvirni zakon za rešitev jezikovnega vprašanja za vse avstrijske narode. Dr. Kramár je naglašal potrebo ureditve jezikovnega vprašanja za celo državo. Čehi ne puste, da se potisne ob tla slov. brate na Koroškem. — Državni zbor je bil včeraj zaključen. Konec je nujnih predlogov, odsekov, poslanci so ob imuniteto. Nastal je velik konflikt med vlado iz Čehi, ker je Bienerth rekel, da čeških zahtev ne izpolni, namreč glede pošne naredbi za Češko, češ, da so vložili veto Nemci. Včeraj je bil velikanski hrup v zbornici, kateremu je sledilo zaključenje.

Bosanski deželni zbor. — Vlada je sklicala anketo vseh strank in veroizpovedanj, da zaslisi želje glede bosenskega dež. zbora.

Maloruska zahteva. — Maloruski akademiki so imeli 30. m. m. v Przemyslu zborovanje; poslali so na vlado brzoglavno zahtevo, da se mora v interesu miru v deželi in na univerzi istočasno z italijansko pravno fakulteto ustanoviti tudi maloruska.

Razne vesti.

Oratorij „Rojstvo Izveščarjevo“ je izvela Glasbena Matica v Ljubljani popolno v dveh prireditvah ob obli udeležbi.

Umrl je bivši češki minister-rojak Režek.

Klub naprednih slov. akademikov v Celju je v kratkem času svojega obstanka razpečal do 20.000 narodnih kolkov in 5000 C. M. razglednic. Vsa čast!

Ali se je čudil? V nekem listu v Frankobrodu je bil pred nedavnim časom tale oglas: »Ona dama, s katero sem se zaročil na zadnjem plesu, naj blagovoli naznati svoje ime in svoj naslov upravništvu tega lista«. Na dolgo potem je dobil srečni »zaročenec« nič manj kot dvanajst odgovorov.

Ljubljanska realka. — Kranjski deželni odbor je sklenil pozvati naučno ministerstvo, naj takoj začetkom šolskega leta 1909./10. prične z utrkavizacijo ljubljanske realke.

Viharji in sneg. — Po srednjih in gornjih delih Avstrije je divjal vihar s snegom 48 ur. Na Ogrskem so povodnji. Tudi v Karlovih varih, Stolnembelgradu, Pragi itd.

Iz Bruselja poročajo o požaru v zdravilišči Spa. Velika dvorana, ki je stala 1 milijon 700.000 frankov, je razdejana.

Moško obleko sme z dovoljenjem policije nositi neka deklica v Berlinu, ki ima popolnoma moški obraz, kretnje in hojo. Deklico so na ulici večkrat zadržali v sumu, da je preoblečen moški, zato je sklenila rajše umreti nego še dalje nositi žensko obleko. Na večkratne prošnje ji je policija končno dovolila, nositi moško obleko.

Društvo „Zvezda“ na Dunaju priredi zabavo večer v nedeljo, dne 7. februarja 1909. v dvorani »Lehrerhausvereina« v VIII. okraju, Langeg. 20 (Josefsg. 12) — Prihodni zabavni večeri se vrše ob nedeljah dne 7. marca, 4. aprila in 2. majnika t. l. v zgoraj imenovani dvorani.

Bojkot proti Nemcem na južnem Češkem. — V čeških trgovinah po južnem Češkem so nabiti lepaki s sledečim besedilom: P. n. potniki, ki hočejo tukaj skleniti kupčijo, morajo dokazati narodnost tvrdke, za katero potujejo.

V ženičevanjski noči zmrznili. — V vasi Kelnok se je poročil pred kratkim kmet Jucun Mikesku. Po polnoči je šel, močno opit, k sosedom, da mu posodijo snai za goste, da si morejo komodno peljati domov. Ker ga ni bilo dolgo časa nazaj, so sli pogledat za nji. Našli so ga v snegu zmrznjenega.

Književnost.

Knjige „Slov. Matica“. — Prišle so Matičine knjige: Kultura in politika, spisal dr. Fran Ilesič. Trubarjev zbornik, uredil dr. Ilesič. Slovenske narodne pesmi, 12. snopič, uredil dr. Štrekelj. Prevodi iz svetovne književnosti, V. zvezek, Fant, spisal Goethe, poslovenil Franek. Zabavne knjižnice XV. zvezek. Knežova knjižnica, 15. zvezek. Cankar. Novo življenje. Ferd. Seidl, Kamniške ali Savinjske Alpe. Hrvatska knjižnica. Veli Joze. — S književnim darom moremo biti splošno povsem zadovoljni. Najznamenitejša publikacija med temi je brez dvojbe Trubarjev zbornik. Knjižnice so preskrbljene z dobrim čtivom. Posebno treba omeniti krasno delo profes. Seidla, opis kamniških ali savinjskih alp. To je imenitna geološka knjiga, pisana strokovno tako, kakor ni pisal doslej še nikdo med Slovenci, zraven pa poljudno v priključni slovenščini. — Kakor že naznanjeno, se dobijo Matičine knjige pri g. prof. dr. Kosu, Tekališče Jos. Verli št. 17, 2. nadstropje.

Jezikovni zakon za Češko.

Vlada je predložila v poslanski zbornici dva zakonska načrta, ki se tičeta

1. ureditve jezikovne uporabe pri državnih oblastvih in kraljestvu Češkem,
2. ustanovitve okrožnih vlad v kraljestvu Češkem in vsled tega potrebne spremembe v organizaciji politične uprave.

Ureditve jezikovne uporabe pri drž. oblastvih.

Ta zakonski načrt obsega 38 točk. Glavna tendenca tega načrta je, da vsak deželan lahko ustno in pisмено občuje v svojem jeziku z vsemi oblastvi in da se vse njegove vloge rešujejo v njegovem jeziku.

Potom natančne arondacije enojezičnih upravnih ozemelj vsebuje predloga 139 enojezičnih čeških, 95 enojezičnih nemških in 5 dvojezičnih okrajaosodnih okrožij. Vsled tega se mora preurediti več okrožij ter ustanoviti 14 novih okrajnih sodišč. Izmed novih okrajnih sodišč ima biti 9 enojezičnih čeških, 6 pa enojezičnih nemških. Okrožja okrajnih sodišč so odločilna za jezikovni značaj upravnega okraja.

Ako sega delokrog kakšnega oblastva preko okrožja okrajnega sodišča, je jezikovno svojstvo okrajnega sodišča merodajno tudi za to oblastvo. Oblastva, katerih delokrog obsega več okrajnih sodnih okrožij, so dvojezična, ako je le eno izmed teh sodišč drugojezično ali dvojezično.

Določbe tega zakona so veljavne za vsa sodišča in državna pravdnstva in za vsa oblastva, ki so podrejena ministrstvu notranjih del, financ, trgovine, poljedelstva in javnih del. Policijsko ravnanje v Pragi je dvojezično.

Enojezična oblastva.

Enojezična oblastva se redno poslužujejo svojega uradnega jezika. Drugojezične stranke imajo pravico, da dopisujejo tem uradom v svojem jeziku; njihove vloge se rešujejo tudi v tem jeziku. Ako se pri ustnih razpravah stranka poslužuje drugega deželnega jezika, se ima skrbeti za to, da je dotičnik natančno poučen o toku obravnave. Obravnave se vrše in zapisniki se pišejo v jeziku oblastva. Izpovedbe drugojezičnih strank, prič, izvedencev itd. se uradoma ali na poseben predlog poverijo v dotičnem jeziku in se prilože zapisniku. Vse odločbe in sklepi v tej obravnavi se imajo stranki na njeno prošnjo izdati v njenem jeziku. Isto velja tudi za kazensko postopanje. Vpisi v javne knjige in registre se imajo vršiti v uradnem jeziku. V slučaju drugojezične prošnje se ima prirediti vsebina vpisa tudi v tem jeziku in je na aktu napraviti vkupljeno klavzulo tudi v tem jeziku. Uradni razglasi morajo biti pisani v uradnem jeziku, v občinah, ki se poslužujejo drugega deželnega jezika, pa tudi v tem jeziku. Napisi in uradni pečati se ravna po uradnem jeziku.

Dvojezična oblastva.

Pri dvojezičnih oblastvih se uraduje ustno in pisмено v jeziku strank. Pri ustnih razpravah se lahko stranke sporazumejo, v katerem jeziku se naj vrši obravnava. Ako se stranke ne sporazume, se obravnava in protokolira v obeh deželnih jezikih. Sklepi se vpisujejo v protokol v jeziku prve vloge. Uradni razglasi, napisi in pečati so dvojezični; na prvem mestu mora biti jezik narodne večine v dotičnem okrožju. Vpisi v javne knjige in registre se imajo izvršiti v jeziku prve vloge.

Notranji uradni jezik.

V notranji službi se enojezični uradi poslužujejo svojega uradnega jezika, dvojezični pa tistega jezika, ki so ga rabili pri zunanem uradovanju. Nemški jezik ostane v veljavi pri dopisovanju z vojaškimi oblastnjami in z orožništvom ter pri državno-policijskih poročilih na centralna oblastva. Z občinami svojega okrožja dopisujejo oblastva v njih uradnem jeziku. Pri dopisovanju z oblastmi izven Češke se ima še nadalje rabiti nemški jezik.

Deželna oblastva.

Za deželna oblastva veljajo načela, ki so določena za dvojezične urade.

Pri višjem deželnem sodišču se imajo zadeve enojezičnih oblastev reševati v posebnih enojezičnih senatih. Vsi drugi slučajji se imajo odkazati senatom, ki so sestavljeni iz članov enojezičnih senatov, ki so večti obeh jezikov.

Za personalne in disciplinarne stvari uradnikov, notarjev in slug je treba sestaviti na sličen način posebne senate. Pri višjem deželnem sodišču se osnujeta mesti dveh podpredsednikov.

Jezikovna usposobljenost uradnikov.

Pri enojezičnih uradih se smejo nastavljeni samo taki uradniki, ki so vešči uradnega jezika v besedi in pisavi. Za uradovanje v drugem deželnem jeziku se namesto uradniki, ki so v to usposobljeni in ki so vešči tudi drugega deželnega jezika. Pri dvojezičnih uradih je treba nastavljati uradnike, ki so vešči obeh deželnih jezikov.

Za učenje drugega deželnega jezika.

Za pospeševanje učenja drugega jezika se odredbe posebne službene določbe, ki se podeli uradnikom, ki so po sodbi jezikovne komisije popolnoma vešči drugega deželnega jezika. Doklade za uradnike X. in XI. razreda znašajo 300 kron, za uradnike VIII. in IX. razreda 500 kron. Vlada lahko prosilec podeli v svrhu izučenja drugega deželnega jezika stipendijo v letnem znesku 300 kron.

Okrožne vlade.

Ustanovi se 20 okrožnih vlad, in sicer 10 enojezičnih čeških, 6 enojezičnih nemških in 4 dvojezične. Deželno stolno mesto Praga je izločeno iz krožne razdelitve. Na čelu okrožja stoji okrožnovladni predsednik (V. činovni razred), kateremu je kot namestnik prideljen po en namestniški svetnik.

Nadalje je treba namestiti tudi potrebno uradniško osebje.

Okrožne vlade dobe vse sedaj namestništvu odkazane agende, v kolikor si jih ne bo izrečno pridržalo namestništvo samo.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 v. n. Ako je oglas obsežnejši se računa za vsako besedo 3 v. n. Najpripravnije inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na deželi (in v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. In ni najbina.

Učenca 15-16 letnega sprejme takoj proti dobri plači M. Gál, Corso Jos. Verdi 11. Zahteva se znanje obeh deželnih jezikov.

Neko društvo kupi vagon semenskega krompirja „Ida“ iz tolminskega ali kanalskega okraja. Napovedati je ceno. Naslov pove upravnistvo.

Iščem kabinet, od 15. svečana t. l. naprej. Ponudbe s ceno na „Stanovanje“, Celje, Poste restante.

„Morana“

„Morana“ kemično pripravljena tekočina za radikalno iztrebljenje mrčesa, (stenic in uši) popolnoma neškodljiva zdravilju, opravi in tkanini, izkazala se je kot edino „ceno in res delujoče sredstvo.“

Vsestransko priznavanje in mnogobrojna spričevala potrjujejo izvanredni učinek „Morane“.

Cena stekl. 100 gr 50 vin.

Glavna zaloga: M. SKRINJAR

Trst, ul. Solitario 25.

Gosp. trgovci, kateri bi prevzeli razprodajo na drobno, naj blagovole obrniti se na založnika.

Absolvent trgovske šole

„Wertheimer“ v Pragi

zmožen slovenskega, srbsko-hrvaškega in nemškega jezika v govoru in pisavi ter nekoliko češkega,

išče primerne službe.

Ponudbe je pošiljati na naše upravnistvo. Isto daje tudi potrebna pojasnila.

Samogovori

Otona Zupanciča.

Dobi se v vseh boljših knjigarnah broš. za 3 K, vezana za 4 K.

Delniška pivovarna Laški trg

išče za svojo zalogo v Gorici in okolico dobrega

zalagatelja.

Pogoji po dogovoru.

Ponudbe so nasloviti na pivovarno v Laškem trgu, Štajersko.

Ura z verižico

samo K 2.—

Ima nakupa ur v posebno veliki množini, razpoložljiva sleka razpoložljiva trdka 1 lepo pozlačeno, 36 ur idoča „Präzisions-Anker“ ura, z lepo verižico za samo K 2.— ter jamči za isto pisмено 3 leta. 3 komadi K 5-50. Razpoložljiva proti povzetju

„Preuss.-schlesisches Exporthaus“

A. Gelb, Krakau 16 W.

Op. Za neugajajoče se povrne denar.

Gostilna „pri belem zajcu“

v Gorici, Nunska ulica 11

je preskrbljena z izvrstnimi brskimi in kuhinjskimi vini, ter kraškimi teranom.

Izborna kuhinja. — Cene zmerni

Na razpolago so tudi hlevi za konje in živino.

Za mnogobrojen obisk se toplo priporoča

Fani Jesenec.

Varstvena znamka: „Sidro“

Einiment. Capsici comp.

Nadomestek za

Anker-Pain-Expeller

povsod pripoznano kot najboljšo sredstvo proti prehlajenju itd. Za ceno 80 vin., K 1-40 in 2.— se dobi po vseh lekarnah. Pri nakupu tega tako priljubljenega domačega zdravila se je posluževati le originalnih steklenic v skatljah z našo varstveno znamko „sidrom“ ker le take je zagotovljeno, da je izdelek pravi.

Dr. RICHTERJEVA LEKARNA

K „Zlatom levu“ v Pragi

Elisabethgasse št. 5 nova.

Dnevno razpoložljivo.

Le v Gorici + tekal. Jos. Verdija 11. M. Gál, Trst Corso 4.

Specijalna trdka gumijastih predmetov. Cevi za vodo, vino, pivo itd. Irigatorji, gumiaste vloge za postelje, nepremočljivo blago K 4.—, blazine iz gumijskega, brizgalnice za klistiranje od 60 vin. višje. Kopalne bajne in irigatorji pripravljeni za potovanje. Gumijske okovi za berglje. Higienično umivalne gobe iz gumijske, zelo trpežne. Bideji. Higienični predmeti.

Prisilni predmeti. Termometri za bolnike, kopeli in sobni termometri. — Kompletni irigatorji od K 2-50 višje. — Brizgalnice za nos, ušesa in oči. Pršne kopeli za nos. — Nočne posode tudi za bolnike. — Aparat za bolnike, kateri močijo. — Nosi se na životu. — Aparati za steriliziranje mleka za otroke. — Žaklički za led. — Prisilni obkladki. — Billrot & Mossetig-batist.

Kirurški predmeti. — Pravat-brizgalnice, herglje, aparati za inhaliranje, vata dr. Bruns 1/4 kg 80 vin., 1/2 kg K 1-50, 1 kg K 3.— — Preveze za otroke. Flanela. — Preveze za krčne žile.

Ortopedični predmeti. Nogovnice iz elastike za krčne žile. — Kilni pasovi. — Preveze za život. — Ortopedični moderci (Geradehalter), naramnice in podveze za nogovnice.

Dišave za mila, tu- in inozemstva. **Toaletni predmeti.** — Ščetke za zobe in za obleke, glavnički, ogledala itd. — Razpraševalci za dišave.

D. žni plašči

pristno angleški, garantirano nepremočljivo blago za gospode in dame gotovi in po meri od 35 K višje. Cene brez konkurence! Diabolo-igre. Diabolo-igre.

Salon Central Grand Elektro Bioskop

Piazza Giannastica - Corso Gius. Verdi - Via della Giannastica.

Internacionalno gledališče živečih govorečih, pojočih in igrajočih podob.

Samo od 7. do 13. februarja.

20. Sensacionalni program:
Zelo interesantno!

Izdelovanje masla in sira v Italiji. — Dedščina po stricu. Komici. — Krasnó dekle s cvetličami. Novost! Veli. — Amatična igra iz življenja v 30 pretresujočih podobah. — Roka čarovnika. Komici. — Senj vojaka. (Zaloigra sedanjega časa). Pretresljivo! — Pri svitlobi lune. Kolorirano! Velika fantastična povest. — Omara skrivnosti?

NAVADNE CENE.

Predstave:

Ob delavnikih ob 5. 1/2 in 8. uri zvečer. V nedeljo predpoludne v 1/2 in 11. uri; popoldne ob 2. 3. 4. 5. 6. 7. in 8. uri.

Stavbeno podjetje

Znidarčič & Stepančič
GORICA

Tržaška ulica št. 29.

se priporoča sl. občinstvu in drugim korporacijam za izdelovanje vsakovrstnih stavbenih del.

Prevzema nadzorstvo in izdelovanje načrtov ter statičnih računov.

Za obila naročila se toplo priporočata

Znidarčič & Stepančič.

Naznanilo. — Na razna vprašanja slavnega občinstva si dovoljujem naznaniti, da se toč prave pizensko pivo „prazilnoj“ v Gorici v hoteljskih restavracijah, in sicer:

v hotelu Pri pošti.
„Union“
„Pri zlatem jelenu“
„Tri kroge“

ter da ga oddajam na debelo iz zalogo v sodčkih po 100, 50 in 25 litrov.

Priporočam se z odličnim spoštovanjem

A. I. Pečenko,

zalagatelj za Gorisko-Gradišansko v Gorici, tek. Josipa Verdi 26./28.

N. B. — Kdor pije pizensko pivo pri „Zlatem jelenu“ prispeva 25 vinarjev pri hektolitru za „Dijaško kuhinjo“.

Naznanilo preselitve.

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da sem

preselil

svojo krojaško delavnico in trgovino z izgotovljenimi oblekami iz Tekališča Jos. Verdi št. 33 v lastno hišo

Tržaška ulica šte. 16.

(„tik Malega doma“).

Obenem naznanjam, da sem vpeljal v svojo delavnico tudi telefon, pod št. 150, da zamerem tako hitreje postreči svojim cenj. naročnikom in odjemalcem.

Priporočam se za blagohotno naklonjenost in bilježim z odličnim spoštovanjem

Ant. Krušič.

POZOR!

4 pare čevljev na trake za kron 7.—.

Konkurenčni kartel naše centrale so je odločil, da ponudi svoje blago le zasebnikov v nekaterih pokrajinah. Pooblaščen sem torej poslati vsakomur na zahtevo po povzetju 2 para moških in 2 para ženskih čevljev na trake za samo K 7.— vse skupaj. Čevlji so iz močnega črnega ali rujavega usnja, elegantni z močnimi usnjatimi podplati. — Neugajajoče se zamenja ali pa se vrne denar.

Schuhfiliale A. GELB,
Krakau 17.

Lekarna Cristofolletti

v Gorici.

ŽELODČNE KAPLJICE

z znamko sv. Antona Padovanskega.

(Varstvena znamka).

Zdravilna moč tea kapljic je neprekosljivo — Te kapljice vredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. Okrepé pokvarjeni je-lodec, storé, da zg-ne v kratkem času omo-tica in životna lénost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raji je.

Cena steklenici 60 vin.

Cristofollettijeva pijača iz kine in železa, najboljši pripomoček pri zdravljenju s trsknim oljem. Ena steklenica stane 1 krono 60 vin.

Telečje ali goveje meso

vsak dan sproti zaklano. V stegnu čiste teže 9 funtov, t. j. 4½ kg K 3.60 razpošilja na splošno zadovoljnost

Rubinstein & Comp.

Podwoloczyska

(Avstrija) No. 3.

Zahvala in priporočilo.

IKmetska delavska gospodarska zadruga v Dobravljah na Goriškem reg. zad. z omejeno zavezo se zahva-juje tem potom vsem dosedanjim gg. odja-malcem posebno pa »Občnemu konsumnemu društvu v Idriji«, in »Delavskemu konsumnemu društvu v Ljubljani« za dosedanja naročila.

Priporočamo se tem potom dosedanjim in novim gg. odjemalcem, da nas počaste s svojimi naročili. Obenem zagotavljamo realno postrežno in pristno blago.

Zadružni odbor,

Cenjenim odjemalcem v Gorici in na deželi priporoča

pšenično moko

Vlastelinski valjčni mlin v Nuštro

(SLAVONIJA),

katera prekaša v donašanju in v dobroti vse moke in je nedosegljiva, kar priznajo vsi oni, ki so jo dosedaj poskusili.

Zastopnik za Gorico in okolico

Josip Marmolja,

Miren pri Gorici

zalagatelj deželnih pridevkov in kolonijalnega blaga.

MIZARSKA ZADRUGA V SOLKANU,

tovarna pohištva in stavbenih izdelkov.

Lasten železniški tir Gorica drž. kol. — Solkan

Žage v Soteski (last verskega zaloga).

Osrednje vodstvo: Trst, Via della Caserma št. 4.

Intarurban. telef.: Gorica št. 74, Trst št. 1631. — Tel.: Zadruga, Used. A. B. G. Code v. Edit.

Zaloge: Solkan; Trst, Via della caserma 4;

Reka, Via delle Pile št. 2; Spljet, ulica Sv. Dujme, Na novo obali.

Zastopstva: Egypt in Levanta.

Vposluje okroglo 400 uslužbencev ter ima nad 150 H. P. parnih in turbinskih gonilnih sil — Lastne električne centrale. — Letna produkcija K 600.000.

Izdeluje pohištvo vseh slogov, ter vsa stavbena dela. Tehnični in fotografski zavod v Solkanu.

Opravlja popolnoma: Hotele, vile, cerkve, šole i. t. d.

Les se pripravlja v posebnih pečeh na par, ki se razgrejejo do 60°.

Zadružne glavnice K 90.000. — Garancijska rezerva K 180.000. — Rezerva za izgube K 21.000.

Zadružni urad v Solkanu sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po 5—6%.

„Vesna“

„Vesna“ ekstrakt iz rastlin in drugih naravnih snovi, izkazal se je kot dosedaj edini uspešen, ne samo glede rašče las — nego pokrije vsako plešo po kratkem uporabljanju.

Vspreh zanesljiv.

Na razpolago spričevala uglednih in znanih oseb.

Cena stekl. 100 gr 1 K 50 vin.

Dobiva se: M. Skrinjar, Trst ul. Solitarie 25.

Gosp. trgovci, kateri bi prevzeli razprodajo na drobno naj blagovole obrniti se na zaležnika.

A. vd. Berini

Gorica, Šolska ulica št. 2.

velika zaloga

oljkega olja

prve vrste

najboljših tvrdk iz Istre, Dalmacije, Molfette, Bari in Nice

s prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: Kron — 96, 104, 112,

120, 128, 136, 144, 160, 180, 2—, 240,

za luči po 72 vin.

Na debelo cene ugodne.

Posilja poštnine prosto na dom. Posodo se pušča kupcu do popolne uporabe olja; pa uporabi se spet zameni s polno.

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in sveč.

Cene zmerne.

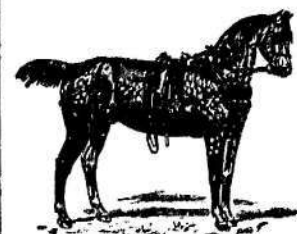
Franc Silič

sin, zidarski mojster

v Gorici, Via Macello št. 16.

Sprejema vsakovrstna zidarska dela.

Cene zmerne.

in zaloga različnih konjskih vpreg za lahko ali pa težko vožnjo; dalje ima v zalogi različne konjske potreb-

čine, potovalne potrebščine kakor: kovčege, torbice, denarnice, listnice itd. — Izvršuje in sprejma v popravo različne koleselje in kočije.

Popravila se izvršujejo točno.

Cene zmerne.

Potnikom v Ameriko

priporoča

„Generalna Agentura“ Im Obersteg & C. o Basel, titalka Buks (na meji Avstria-Svica)

najhitreje in varno vožnjo preko Buks-Basel-Paris-Havre (via Sout'lon) ali Paris Cherbourg, z najnovejšimi in modernimi brzoparniki „American in White Star Line“ prevoz čez morje v resnici 5, do 6 dni, garantira se vsakemu, da je gotovo ukrean, izborna hrana in postrežba, cene nizke.

Za vsakršno pojasnilo glede cen — plovnih in voznih redov itd. — obrnite se vedno na:

„Agenturo“ Im Obersteg & C. o titalka Buks (Rheintal) Švica P. O. Bax N. 833.

GORIŠKA TOVARNA MILA.

Narodno podjetje, edino te vrste.

Ustanavljajmo domačo obrt in industrijo, ker brez te bomo Slovenci za vselej le hlapčevali tujcem.

Slovenske gospodinje! Poskušajte milo iz te domače tovarne! Izdelek je izvrsten. Cene običajne!

Naša specialiteta je: Caprasole — Koza s solncem. Poskusite in sodite!

Svoji k svojim!